

Nagovor za obletnico posvetitve cerkve v župniji Ljubljana Polje, 12. 10. 2025

Kakor ima človek dva osebna praznika, rojstvo in god, tako ima tudi cerkev kot zgradba dva osebna praznika, ki ju zaznamujemo z datumom posvetitve cerkve in patrocinijem z imenom zavetnika cerkve. Danes je spominski dan, ko je bila cerkev v vaši župniji posvečena in s tem kot sakralna zgradba izvzeta iz posvetne rabe. Posvetil jo je takratni ljubljanski knezoškof Jakob Missia 10. oktobra 1897. Gradnja cerkve je bila podprta s finančno pomočjo dunajske vlade po ljubljanskem potresu 1895, ki je porušil staro cerkev. Pa tudi sicer bi nastopila potreba po večji božji hiši, kajti ta del Ljubljane se je izredno razširil. Z izgradnjo cerkve je ta del Ljubljane dobil svojo dušo. Brez te cerkve bi bilo to naselje pusto in brezdušno. Brez te cerkve si ne moremo predstavljati tega dela Ljubljane in hvala Bogu, da ima župnija modre duhovnike, ki znajo to dušo kraja ohranjati in jo vzdrževati, še več, cerkev je bila v zadnjih letih dopolnjena s številnimi novostmi, ki imajo svojo umetniško vrednost.

Iz življenja velikega astronoma Nikolaja Kopernika (1473 – 1543), ki mu je tekla njegova življenjska pot kot sinu poljskega rodu, ki je utemeljil heliocentrični sistem, je znana anekdota, ki pripoveduje o tem, kako se je učenjak po dolgih letih študija na evropskih univerzah vračal domov v rodno Poljsko in je na mestu, kjer se je v daljavi videla rojstna vas z župnijsko cerkvijo, ukazal ustaviti poštni voz. Izstopil je iz njega, pokleknil in poljubil rodno grudo in rekel na glas: »Pozdravljena moja domovina, pozdravljeni moji rojaki, kako vas ljubim, pozdravljena moja župnijska cerkev, kako te ljubim in nosim tvojo podobo v srcu. Svet mi je dal učenosti in modrosti. Ti pa si me učila ljubiti in odpuščati. V tebi sem slišal o Bogu Stvarniku, v tebi sem slišal o smislu in namenu človekovega življenja na svetu. V tebi sem slišal, da človek ni slučajni proizvod narave, ampak da je Božji sodelavec in da je ustvarjen za večno življenje. Pozdravljena, tisočkrat pozdravljena.«

Ljubezen do domovine je pogosto tesno povezana z vero in s Cerkvijo. Iz otroških let se spominjam, morda mi je bilo 12, 13 let, ko sem prišel zjutraj ministrirat, pa sem opazil na nekem grobu klečečega moža, ki je prižigal svečo in molil. Bil je nekoliko nenavadno praznično oblečen, tako da je zbujal pozornost. Ko je prišel v cerkev, je sedel na možko stran, nekaj časa gledal, potem vstal in šel v drugo klop, pa še tretjo in se usedel. Po maši pa je prišel v zakristijo in začel pogovor z župnikom. Jaz sem prav počasi zlagal ministrantsko obleko in vlekkel na ušesa pogovor, ko je ta mož povedal, da prihaja po več desetletjih iz Amerike in ugotavlja, kako se je vse spremenilo. Rekel je: »Doma ni več, domačo hišo so porušili in zgradili novo. Starši so pomrli. O kaj bi dal, da bi ju videl. Edino grob pa župnijska cerkev sta ostala taka, kot ju nosim v spominu.« Povedal je, kako je iskal klop, v katero sta hodila sedet z očetom. In jo je tudi našel po neki veliki grči v lesu. Župnik ga je povabil v župnišče, meni pa je pogovor ostal v spominu. Na sestankih za starše jih rad vprašam, ali bodo njihovi otroci vedeli, v katero klop sta hodila oče in mama k maši.

Župnijska cerkev s pokopališčem ima izjemno pomembno vlogo v življenju človeka, saj nas spremlja od zibeli do groba in še čez, ko se opravljajo molitve in daritve svete maše za pokoj duš rajnih. Za državo smo pomembni kot davkoplačevalci in možki še kot vojaški obvezniki, drugo pa države ne zanima. V Cerkvi pa smo s krstom vključeni v občestvo svetih in božji domačini. In samo Cerkev je tista, ki ima odgovor na vprašanje smisla življenja. Druge človeške

znanosti ne sprašujejo po smislu življenja. Raziskujejo in proučujejo te zemeljske stvarnosti, s katerimi tudi pogosto izboljšujejo pogoje življenja, in prav je tako. Toda človek je ustvarjen s hrepenenjem po smislu in večni sreči. »Popolne sreče zemlja ti ne da, četudi vsako željo ti izpolni,« pravi pesnik Gregorčič. Tu pa se pojavijo vprašanja: od kod sem, zakaj sem tukaj, kam grem, od kod in zakaj trpljenje, kaj je s smrtjo? Če bi bilo s smrtjo vse končano, bi bil človek najbolj tragično bitje, saj je edino, ki se zaveda svoje minljivosti. Akademik Trstenjak je imel navado reči: »Veselega ateista ne boste našli!«

Pred nekaj leti je bila na Radiu Ljubljana zanimiva znanstvena razprava na temo, koliko hrane in tekočine porabi človek v povprečni življenjski dobi 74 let. Račun je pravzaprav preprost in ga lahko naredi že osnovnošolec. Ta raziskava je povedala, da porabi človek toliko hrane, kot jo sestavlja masa šestih slonov. Afriški slon tehta od 6 do 7 ton in porabi več vlakovnih cistern tekočine. Otrokom pri verouku povem, da sem pri svoji starosti pojedel gotovo že več kot pet slonov in tudi šestega že precej manjka. Da o tekočini ne govorim. Otrokom povem, da sem začel brez zob in v plenica, nadaljujem s protezo, Bog me reši plenice na koncu. In temu sledi vprašanje, ali sem na svetu samo še zato, da pojem do konca zadnjega slona in potem izginem v zemljo. Otroci se s tako rešitvijo ne strinjajo.

Zato je človek že v najstarejših časih iskal odgovor na vprašanje o smislu svojega bivanja. Iz te potrebe duha so nastale številne poganke religije in filozofski sistemi, katerim je skupen odgovor, da je nujno nekdo, ki je ustvaril ta svet in vse, kar je na njem; da je človek časovno omejeno bitje, ki terja plačilo za dobra in kazen za hudobna dejanja. Kdo je tisti, ki mi v globini srca govori: »Delaj dobro varuj se hudega!« Kdo je tisti, ki me ob dobrem delu notranje pohvali in navda s srečo, in kdo tisti, ki mi včasih krade spanec noči, kadar storim kaj slabega. Tisočletja stare religije, recimo v Egiptu pa v Mali Aziji, imajo tisočletja stare templje in svetišča, kot recimo egipčanske piramide, stare več tisoč let, ki imajo znotraj stene poslikane in popisane na temo dela in verovanja v posmrtno življenje. Ta stara verstva imajo številne pripovedi, ki so zelo sorodne zgodbam Svetega pisma stare zaveze. Strokovnjaki pravijo, da so to ostanki praprazodetja, ki se ohranja v ljudskem izročilu.

Najpopolnejši odgovor najdemo v judovsko-krščanskem razodetju Boga v Stari in Novi zavezi. Človeška znanost za področje verovanja odkriva, da je prvi človek veroval v enega Boga, da pa se je prav na začetku moralo zgoditi nekaj hudega, ko človek zavrne Božji načrt, o čemer nam pripoveduje zgodba o izvirnem grehu. Ker je bil človek kot edino ustvarjeno bitje obdarjen z čudovito zmožnostjo svobodne volje, ki mu je omogočala svobodno izbiro, ta nesrečnik na zapeljevanje po hudobnem duhu izbere odločitev »non serviam«, »ne bom služil«. Bog spoštuje njegovo odločitev, toda sedaj se nesrečnik znajde v prosti naravi in v boju za preživetje. Boji se naravnih sil in vsega, kar je večje in močnejše od njega. Zato začne po božje častiti naravne sile, sonce, planete vesolja, Mars, Venero, Luno, reke, recimo v Indiji reko Ganges, v Egiptu Nil, in gore – naši predniki stari Slovani so po božje častili goro Triglav.

Za naravnimi silami so prišle na vrsto živali, ki so se jih bali, ali pa so jim sicer pripisovali pomembno vlogo v človekovem življenju – v Indiji svete krave; tam imajo svetišča, templje, posvečene opicam, drugje iz strahu častijo kače in še marsikaj. Ob največjih skrivnostih, rojstvu in smrti, so razvili številne običaje in obrede. Pa boste morda rekli: »To je bilo včasih, ko so bili

ljudje slabo izobraženi.« To ne drži. Ne častimo morda več rek in živali, razen v deželah, kjer je to del kulturnega izročila. V Indiji verjamejo, da jih kopanje v reki Ganges očiščuje grehov. In zanje, ki ne poznajo drugega načina, je to odrešilno.

Kaj pa moderno vraževerstvo? Človek potrebuje vero, in če ni prave, išče nadomestek. V mnogih mestih sveta se bojijo številke 13, ki naj bi prinašala nesrečo. Zato ne boste našli hotela s sobo številka 13, celo ne nadstropja s to številko, ker iz vraževernosti ne bi šla v promet. Kaj pa črna mačka? Če preteče pot, se številni obrnejo domov, da se ne bi kaj slabega zgodilo. Na ljubljanski tržnici je prodajalec poldragih kamnov, za katere ima reklamo, da prinašajo srečo in zdravje, in ima dober promet. Neki iznajdljiv trgovec je na navadne sirkove metle napisal: »Pometanje s to metlo prinaša srečo« in je kmalu prodal vse. Znani arški župnik Janez Marija Vianney je rekel: »Pustite župnijo sto let brez duhovnika in ljudje bodo častili živali.«

Bilo je pred nekaj leti v naši župniji, kjer imamo pred cerkvijo veliko lipo, v katere senci se ljudje radi zadržijo. Po neki poroki so nad mestom, kjer naj bi sedela mladi mož in žena, na veje razprostrli neke vrste mrežo iz vrvi, dali nanjo kosme prediva in rekli, da je to lovilec sanj, ki jih bosta potrebovala za sanjsko življenje. To je popolno poganstvo, ki je dobilo potrditev v pripovedi ene od gostij, da ima tudi ona nad otrokovo posteljico mrežo za lepe sanje in hitro spanje. Veste, človek je tako ustvarjen, da mora nekaj častiti, če ni pravega Boga, iznajde nadomestek. In teh nadomestkov je veliko: od športa do želje po večni mladosti, od katere živi farmacevtska industrija, pa želje po bogastvu in zabavi in še mnogo tega bi se našlo.

O vsem tem veliko govorimo, le pred boleznijo in smrtjo bežimo. O smrti kot največji resničnosti nič! Ne peljemo otrok na pogreb, da ne bi doživeli stresa. V starem Rimu je pred propadom imperija leta 476 bilo v modi geslo: »Panem et circensis.« »Kruha in iger.« Tista oblast, ki nam to omogoča, je prava.

Poznavalci družbenega življenja opozarjajo, da se razviti svet, kamor sodimo tudi mi, nevarno približuje svojemu zatonu. Najboljši kazalec tega je število rojstev. Slovenija ima že šest let zapored sedem tisoč več smrti kot rojstev. Evropa in z njo Slovenija se prazni, nimamo več dovolj delavcev za dnevne potrebe. Domovi za onemogle imajo prazne postelje, ker ni strežnega osebja. Ta zaton se kaže tudi v vedno večjih težavah v medsebojnih odnosih. To se kaže v vedno večjem egoizmu, ko se ljudje zapiramo drug pred drugim, ko nam je bližje maščevanje kot odpuščanje, bližje sovraštvo kot ljubezen. Tudi pojav in vzpon raznih verskih sekt nas opozarja na čustveno potrebo človeka. In kje je rešitev, se pogosto vprašujemo.

Na videz preprosta je in je v tem, da se vrnemo k starim, preizkušenim vrednotam. Da zopet obrišemo prah z Mojzesovih tabel z desetimi Božjimi zapovedmi. Deset jih je kot prstov na obeh rokah. Če je prizadet samo en prst, so prizadeti vsi. Mojzesove table pa moramo obrisati najprej pri sebi, ne pri sosedu; jih poznati in ovrednotiti.

Kriza vere je v nepoznanju krščanskega nauka in v nepripravljenosti spremeniti tisto, kar je v nasprotju z Mojzesovo postavo. Spoznati je treba, da je vera nekaj dobrega za človeka. Človeku namreč vrača njegovo dostojanstvo, daje mu spoznanje, da človek ni suženj dela in raznih razvad, ampak svobodno, edinstveno, neponovljivo bitje, ki mu je zaupano, da gospoduje temu Božjemu stvarstvu; da izbere nedeljo za Gospodov dan in potreben počitek; da vstopi v

vsakdanji dialog z Bogom, se z njim posvetuje in pogovarja in ta odnos z Bogom prenese na odnos z bližnjim.

Danes doživljamo krizo odnosov in govorimo o depresiji, ki izvira iz nasprotja med tem, kar smo in kar imamo, in želje po tem, kar bi hoteli imeti. Človekove želje so nenasitne, dokler ne pride čas za odgovor, ki ga je dal glasbenik Slavko Avsenik na vprašanje v bolnici, kako se počuti. In reče: »Bogat revež na postelji.« »Želja sto in sto imamo, a v bolezni eno samo,« pravi narodna modrost. Na smrtni postelji ni človeka, ki bi mu bilo žal, da ni kupil boljšega avtomobila, večjega traktorja, zgradil večje hiše, povečal bančnega računa. Vsakomur pa je žal, da ni bil bolj dober, pošten, da ni naredil več dobrega. K temu pa nam pomaga vera krščanskega izročila, ki nas vabi k dobroti srca in nam daje tudi pomoč, zlasti s prejemanjem zakramentov. Ali pa to res drži?

Ja, začeti je treba! Saj poznate tisto zgodbo, kako je neki Slovenec prosil Boga, da bi zadel na loteriji. Vsak dan je molil in prosil, nato pa nekega dne potožil: »Bog, zakaj me ne uslišiš? In dobil je odgovor: »Kupi srečko. Brez nje ti ne morem podariti dobitka.«

Tako je tudi pri veri. Začni moliti danes, ne jutri, postani dober in prijazen do žene in otrok, in naprej, danes, takoj po maši, obišči stare starše, neredi jim veselje, pozdravi soseda, in verjemi, svet bo postajal lepši. Občuduj naravo, kako vse cveti in raste. To so čudeži pred našimi očmi. Zanimaj se za svet okoli sebe. Poslušaj glas vesti. Tako razumljena in živeta vera pa bo dobrina, ki bo bogatila naše življenje, ki nam bo dajala gotovost, da nismo sami, da je nekdo v tebi in s teboj, četudi ga ne vidiš, kot ne vidiš pameti, pa boš užaljen, če bo kdo trdil, da je nimaš. Ali soli v juhi in sladkorja v čaju tudi ne vidiš.

Vera je največja dobrina za človeka, saj edina osmišlja človekovo življenje. Ko sem sam prišel do teh spoznanj, sem začutil vabilo in celo potrebo, naj stopim v službo oznanjevalcev te resnice. In po petdesetih letih z vso iskrenostjo rečem, da mi ni bilo nikoli žal, da sem poslušal glas vesti. Petdeset in več let spoznavam, kako je vse na tem svetu nezaslužen Božji dar. Temu spoznanju sledi hvaležnost za vse: za življenje, za starše, brate, sestre, sorodnike, svobodno domovino in državo; za izobrazbo, za številne zglede dobrih ljudi. Tudi za vas, dragi poljski farani, za vašo zvestobo, ki jo izkazuje z obiskom nedeljske svete maše. Vi ste žive priče Kristusa v svetu. Ostanite pogumni in zvesti še naprej. Amen.